

Aktoznawstwo

Niemieckie aktoznawstwo (także – nauka o aktach; Aktenkunde, Aktenlehre) jest częścią nauk pomocniczych historii, na którą – ze zrozumiałych względów – kładzie się o wiele większy nacisk niż na dyplomatykę (tj. naukę o dokumencie średniowiecznym).

Dziedzina ta zajmuje się formami i procesem powstania późnośredniowiecznych i nowożytnych akt, koncentrując się na pismach urzędowych (wytworzonych przez władze publiczne).

Przejęła ona niektóre metody stosowane w dyplomatyce, a jej ojcem uznawany jest Heinrich Otto Meisner, autor książki o tym właśnie tytule (*Aktenkunde. Ein Handbuch für Archivbenutzer mit besonderer Berücksichtigung Brandenburg-Preußens*, Berlin 1935).

Generalnie aktoznawstwo można podzielić na trzy gałęzie:

- analityka
- genetyka
- systematyka.

Aktoznawstwo analityczne zajmuje się formą zewnętrzną i wewnętrzną akt. W przypadku badań nad formą zewnętrzną, istotne są: zastosowany papier, formy zamknięcia pisma, materiał i narzędzia pisarskie. Z kolei forma wewnętrzna – to ogólnie ujmując struktura pisma.

Genetyka bada przede wszystkim proces powstania akt w urzędzie, co przekładając na stronę praktyki sprowadza się do odszyfrowania (kolejności i autorstwa) powstania wszelkich adnotacji na piśmie.

Wreszcie systematyka aktoznawstwa to inaczej typologia akt według określonych wytycznych.

Więcej na ten temat zob. Aktenkunde (Wikipedia).

W związku z opracowywaniem zagadnienia, podaję na razie tylko wskazówki do stron WWW, gdzie można doczytać na ten temat:

1. Kurze Einführung in die Aktenkunde
2. Kloosterhuis Jürgen, Amtliche Aktenkunde der Neuzeit. Ein hilfswissenschaftliches Kompendium, [w:] Archiv für Diplomatik 45 (1999), s. 465 i nast. – zobacz online
– szczegółowa i bogata bibliografia